

EDUSKUNNAN TERVEYS- JA SOSIAALIVALIOKUNTA Asia: VNS 1/2002 vp Kuntoutusselonteko 2002

Kuuleminen 13.3.2002

Preventiota, moniammatillisuutta, -alaisuutta ja -muotoisuutta iäkkäiden kuntoutukseen

Kuntoutuksen edistämisyhdistys on huolestunut yli 65-vuotiaiden mahdollisuuksista hakeutua aktiivisen ja erityisesti **ennaltaehkäisevän kuntoutustoiminnan** piiriin. Työterveyshuollon ja Kelan kuntoutuspalvelut päättyvät samalla kun kuntoutuksen tarve lisääntyy kaikissa yli 65-vuotiaiden ikäryhmissä. **Liikkumis- ja toimintakyvyn ylläpitäminen mahdollisimman pitkään** ja riittävien **kuntoutumista edistävien tukipalveluiden saaminen kotiin** omassa lähiyhteisössä asumisen mahdollistamiseksi tulisivat olla kuntoutuksen paino-alueita ja jokaisen kansalaisen perusoikeuksia. Kotona asuva iäkäs ihminen tarvitsee tuekseen **moniammatillisia ja monimuotoisia kuntoutuspalveluita** sisältäen avo- ja laitospalveluita sekä ohjausta ja neuvontaa mm. siitä, miten itse voi hoitaa ja ylläpitää omaa terveyttään sekä liikunta- ja toimintakykyään.

Kuntoutumista edistävä työote ammatillisen koulutuksen kulmakivenä

Iäkkäiden ihmisten toimintakyvyn edistäminen, ylläpitäminen ja heikkenemisen hidastaminen edellyttävät ammattihenkilöiltä vankkaa **kuntouttavan työotteen tiedollista ja käytännöllistä hallintaa**. Kysymyksessä on konkreettinen ammattitaidon alue, joka tulee sisäistää kaikissa ammateissa, joissa ollaan tekemisissä iäkkäiden asiakkaiden kanssa.

Perinteisten työtapojen muuttuminen on pitkäaikainen prosessi. Ei riitä, että toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa lähihoitajilla on oma kuntoutuksen koulutusohjelmansa, ammattikorkeakouluissa koulutetaan kuntoutuksen erityisasiantunjoita ja aiheeseen liittyvää täydennyskoulutusta on tarjolla. Tärkeää on kehittää kaikkien sosiaali- ja terveysalalla toimivien työntekijöiden (lähihoitajat, kotipalveluhenkilöstö, sairaanhoitajat, sosiaalityöntekijät, vanhus-työn asiantuntijat jne.) ammatillista osaamista iäkkäiden kuntoutumisen edistämiseksi. Tämä koskee myös sosiaali- ja terveysalan ammattiaineiden opettajia. **Sosiaali- ja terveysalan ammatillisen koulutuksen opetussuunnitelmien sisältöjä on pikaisesti kehitettävä** koulutusrakenteen kaikilla tasoilla, myös opettajakoulutuksessa yliopistoissa.

lääkäiden kuntoutuksen sisällön kehittäminen, laadun varmentaminen ja tuloksellisuuden parantaminen

Kokonaisuuteen kytkeytyvät myös **kuntoutuspalveluiden sisällön, laadun ja tuloksellisuuden kehittäminen** viranomaisten, asiantuntijoiden ja järjestöjen yhteistyönä.

Sosiaali- ja terveysalan järjestöt ovat toteuttaneet veteraanikuntoutusta Suomessa jo 25 vuoden ajan hankkien runsaasti kokemuksia ja kehittäneet alan osaamista. Raha-automaattiyhdistyksen varoja tulisi voimakkaasti ohjata järjestöjen toteuttamaan iäkkäiden kuntoutuksen kehittämistoimintaan.

Kuntoutuksen tulosta tai vielä vähemmin sen vaikutusta ei aina voida mitata standardoiduin määrällisin kriteerein. Mittaaminen on sitä vaikeampaa mitä moniongelmaisemmasta ikäihmisestä lähiyhteisöineen on kysymys. Koska kuntoutuksen tietoperusta pohjautuu useisiin eri tieteenaloihin, myös **vaikutavuustutkimuksen tulee hyödyntää monipuolisesti eri tutkimusmenetelmiä ja -asetelmiä.**

Kuntoutuksen edistämisyhdistys ry

Yhdistys perustettiin vuonna 1995 iäkkäiden henkilöiden ja ikääntyneiden vammaisten kuntoutuksen asiantuntija- ja yhteistyöjärjestöksi. Järjestöjen monipuolisen asiantuntemuksen hyödyntäminen nähtiin tärkeäksi kun iäkkään väestön toimintakykyisyyden edistämiseksi haluttiin kehittää uusia kuntoutusmuotoja. Jäsenistö edustaa laajaa ja monipuolista sosiaali-, terveys- ja kuntoutusalan asiantuntemusta. Tavoitteiden saavuttamiseksi toteutetaan valtakunnallisia projekteja. Lisätietoja yhdistyksestä ja projekteista Omin voimin kotona, Ikäihmistien kuntoutusneuvolatoiminnan kehittäminen) löytyy internet-sivuilta: **www.kuntoutukseney.fi**.

Helsingissä 13.3.2002

Oili Harri-Lehtonen
Projektipäällikkö, TtL